

Gamze TAŞCIER
Ankara Milletvekili

CHP Çalışma ve Sosyal Güvenlik Politika Kurulu Başkanı
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.
23/12/ 2025

Ecz. Gamze Taşcier
Ankara Milletvekili

Zonguldak ilinde bulunan Kozlu, Karadon ve Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müesseselerinde yürütülen maden işletme faaliyetlerine ilişkin olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerince yapılan denetimler sonucunda, açık ve yakın hayati tehlike oluşturduğu belirtilen eksikliklerin tespit edildiği, bu eksiklikler nedeniyle işin durdurulmasını gerektiren raporların hazırlandığı ve söz konusu raporların ilgili kaymakamlıklara teslim edildiği kamuoyuna yansımıştır. Bununla birlikte 3213 sayılı Maden Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Maden Yönetmeliği uyarınca, maden işletmelerinde işletme faaliyetlerinin sürekli ve kesintisiz biçimde denetlenmesi görevi, "Daimi nezaretçi" olarak tanımlanan maden mühendislerine verilmiştir. Daimi nezaretçi; maden işletme faaliyetlerinin işletme projesine uygun yürütülmesini sağlamak, işletme güvenliğini tehlikeye atan hususları tespit etmek, bu hususları gecikmeksizin raporlamak, tehlikeli durumlar giderilene kadar ilgili faaliyetlerin durdurulmasını sağlamak ve tüm bu süreci kamu adına kayıt altına almakla görevli ve yetkilidir. Mevzuat, daimi nezaretçiyi maden işletmelerinde sürekli denetimi sağlayan temel kamu mekanizması olarak tanımlamaktadır.

Bu çerçevede, iş müfettişleri tarafından tespit edilen ve işin durdurulmasını gerektirecek ağırlıkta olduğu belirtilen eksikliklerin, daimi nezaretçilerin görev, yetki ve sorumluluk alanına girip girmediği; bu eksikliklerin daimi nezaretçiler tarafından önceden tespit edilip edilmediği; tespit edilmiş olması halinde bu tespitlerin neden etkin idari ve teknik tedbirlere dönüşmediği; tespit edilmemiş olması halinde ise sürekli denetim mekanizmasının neden işlemediği hususları kamuoyunun yanıt beklediği temel sorular hâline gelmiştir. Öte yandan, daimi nezaretçilerin hukuki statüsü ile kendilerine yüklenen sorumlulukların ağırlığı arasındaki yapısal uyumsuzluk, madenlerde denetimin neden kâğıt üzerinde kaldığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Denetlediği işletmenin işvereni tarafından tek taraflı irade ile görevine son verilebilen bir daimi nezaretçinin, üretim baskısının yoğun olduğu ve maliyet hesabının önceliklendirildiği maden işletmelerinde bağımsız ve etkin bir denetim faaliyeti yürütmesinin fiilen son derece güç olduğu açıktır. Bu durum, daimi nezaretçileri mesleki sorumluluk ile iş güvencesi kaygısı arasında sıkışmaya zorlayan bir yapıyı beslemektedir.

Maden işletmelerinde yaşanan iş kazaları ve meslek hastalıkları incelendiğinde, çoğu olayın "bilinmeyen" risklerden kaynaklanmadığı, daha önce tespit edilmiş, raporlanmış ya da raporlanması beklenen eksikliklerin zamanında giderilmemesi sonucunda meydana geldiği görülmektedir.

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

CHP Çalışma ve Sosyal Güvenlik Politika Kurulu Başkanı

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanvekili

Daimi nezaretçi sisteminin işveren baskısı altında işlevsizleşmesi, denetim zincirinin en kritik halkasında ciddi bir zafiyet yaratmakta; bu zafiyet, yalnızca idari bir sorun olarak kalmamakta, doğrudan işçi yaşamını tehdit eden bir sonuç üretmektedir.

Sayıştay tarafından hazırlanan 2024 yılı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü denetim raporunda, maden işletmelerinde daimi nezaretçi sisteminin mevzuatta öngörülen işlevi yerine getiremediği, daimi nezaretçilerin görev, yetki ve sorumluluklarının uygulamada etkisiz kaldığı ve bu durumun doğrudan işçi sağlığı ve güvenliği açısından ciddi riskler yarattığı açık biçimde tespit edilmiştir. Sayıştay denetim bulguları; daimi nezaretçilerin işverenle kurulan sözleşme ilişkisi nedeniyle fiili baskı altında kaldığını, sürekli denetim mekanizmasının kâğıt üzerinde varlığını sürdürdüğünü, sahada ise etkin ve bağımsız bir denetim pratiğinin oluşturulmadığını ortaya koymaktadır. Bu tespitler, maden işletmelerinde yaşanan yapısal denetim zafiyetinin münferit olaylardan kaynaklanmadığını, sistematik ve kronik bir sorun hâline geldiğini göstermektedir. Bu bağlamda;

- 1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerince Kozlu, Karadon ve Üzülmüş müesseseleri için işin durdurulması raporları hazırlanıp kaymakamlıklara teslim edilmişken, bu raporlara konu hayati eksiklikleri tespit etmekle yükümlü olan daimi nezaretçiler bu tespitleri yapmış mıdır? Yaptıysa neden gereği Bakanlığınız tarafından yerine getirilmemiştir? Eğer bu tespitler yapılmadıysa bu ağır ihmalin sorumluluğu kimdedir?
- 2) Denetlediği işverence tek imzayla görevden alınabilen bir daimi nezaretçiyle, Kozlu, Karadon ve Üzülmüş gibi grizu riski yüksek madenlerde kamu denetimi yapıldığını gerçekten iddia ediyor musunuz?
- 3) Hayati riskleri raporlayan daimi nezaretçilerin görevden alınması bu kadar kolayken madenlerde işçinin canı kimin inisiyatifindedir?
- 4) İş güvenliği tespiti yapan bir daimi nezaretçinin, ertesi gün işten atılma tehdidi altındayken bağımsız denetim yapabileceğini hukuk anlayışıyla savunmak mümkün müdür? Sayıştay raporlarında da belirtildiği üzere daimi nezaretçilerin hukuki statülerinin güçlendirilmesi
- 5) Rapor yazdığı için fiilen cezalandırılan bir daimi nezaretçi düzeninde, maden kazalarının önlenememesinin sorumluluğu “fitrat” olarak açıklanabilir mi?
- 6) Daimi nezaretçiyi korumayan mevzuatla, Zonguldak havzasında işçi yaşamının korunamayacağını görmek için daha kaç madencini hayatını kaybetmesi gerekiyor?
- 7) Görev güvencesi olmayan bir daimi nezaretçiyle “sürekli denetim” yapıldığını iddia etmek, kamuoyunu alenen yanıltmak değil midir?
- 8) Kozlu, Karadon ve Üzülmüş’deki risklere rağmen daimi nezaretçi sistemini güçlendirmeyen Bakanlık olarak, olası bir facianın siyasi sorumluluğunu üstlenecek misiniz?
- 9) İşverenin sözleşmesini feshettiği bir mühendisten kamu yararını korumasını beklemek, işçiye “kendi canını kendin koru” demek değil midir?